

§ 87

Svar på motion om konsumtionsbaserad utsläppsredovisning från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

KSN-2019-2063

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Sammanfattning

Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI) föreslår i en motion väckt 12 juni 2019 att Uppsala kommun årligen ska göra en konsumtionsbaserad utsläppsredovisning där kommuninvånarnas konsumtion av varor inkluderas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 februari 2020
- Bilaga, Motion om konsumtionsbaserad utsläppsredovisning från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-02-20

Diarienummer:
KSN-2019-2063

Handläggare:
Björn Sigurdson

Svar på motion om konsumtionsbaserad utsläppsredovisning från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI) föreslår i en motion väckt 12 juni 2019 att Uppsala kommun årligen ska göra en konsumtionsbaserad utsläppsredovisning där kommuninvånarnas konsumtion av varor inkluderas.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Perspektiven för näringsliv, barn och jämställdhet anses inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Det finns olika sätt, eller perspektiv, för att följa klimatpåverkan från ett geografiskt område som en kommun eller ett land.

Det perspektiv som FN-systemet och världens länder använder för målsättning och rapportering under klimatkonventionen kallas för det territoriella perspektivet. Då beräknas klimatpåverkan enbart till följd från utsläpp från de aktiviteter som sker inom landets gränser. Mätt på detta sätt var Sveriges utsläpp av växthusgaser 2017 cirka 55 miljoner ton.

Det andra perspektivet görs ur ett så kallat konsumtionsperspektiv. Då beräknas den totala klimatpåverkan från Sveriges konsumtion, det vill säga från hushållens, industrins och offentlig sektors inköp av varor och tjänster oavsett var i världen produktionen sker. För att göra detta läggs till de territoriella utsläppen en beräkning av klimatpåverkan från Sveriges import och sedan dras exporten ifrån. Mätt på detta sätt var Sveriges utsläpp av växthusgaser 2017 cirka 90 miljoner ton (2010 var siffran 98 ton), fördelade på inhemska utsläpp 37 miljoner ton, och utsläpp i utlandet 52,5 miljoner ton.

De två perspektiven ger två olika bilder av Sveriges klimatpåverkan och därmed också underlag till olika åtgärder för samhället, organisationer och enskilda. Naturvårdsverket bryter ner de nationella territoriella utsläppsredovisningen till regional och lokal nivå, som kommunerna sedan använder.

Det finns inte motsvarande modeller för konsumtionsberäknade utsläpp. En stor skillnad är att dataunderlaget för territoriella utsläpp är konkret och stadigt medan beräkningen av konsumtionsbaserade utsläpp är modelldata med stora osäkerheter, generaliseringar och stor tidseftersläpning. Det som går att göra idag är att dela Sveriges konsumtionsutsläpp per invånare och sedan multiplicera med antalet invånare i Uppsala, som en nationell schablon.

Uppsala kommun följer upp de geografiska utsläppen av växthusgaser ur ett i huvudsak territoriellt perspektiv, men med viktiga tillägg som inkluderar utsläpp av karaktären konsumtion såsom elanvändning och långväga resande utanför kommungränsen.

Strävan är att kunna presentera en så fullständig, uppdaterad och meningsfull redovisning som möjligt av Uppsala kommuns klimatpåverkan. Det är viktigt att arbeta med så lokala data och uppgifter som möjligt för att återspegla den lokala faktiska påverkan och om möjligt kunna se förändringar till följd av åtgärder från lokala aktörer.

I olika sammanhang har denna hybrid kallats för ett aktivitetsperspektiv. Beräkningsunderlag för konsumtionsperspektivet finns ännu inte för att matcha det behovet.

Man ska kunna följa utvecklingen från år till år och data ska kunna uppdateras med så liten tidsfördröjning som möjligt. För att göra detta kombinerar kommunen olika datakällor för en så rättvisande, lokal och uppdaterad bild som möjligt.

Konsumtionsperspektivet och territoriella perspektivet skär på tvären med varandra, och bör därför redovisas och behandlas separat. Men det sagt ska också sägas att det finns överlappningar i skärningen. Det vill säga att Uppsala kommuns aktivitetsperspektiv innefattar en hel del av det som också redovisas i konsumtionsperspektivet, exempelvis bostad, el, värme, lokala transporter samt uppsalabornas långväga fritidsresor.

Områden med stor klimatpåverkan som idag saknas till viss del är livsmedelsproduktionen, byggande och övriga produkter då Uppsala inte tillverkar så mycket produkter.

Kommunen arbetar sedan många år med att modellera Uppsalas klimatpåverkan från nu och till 2050 – Uppsalas klimatmodell. I det pågående arbetet med en ny klimatfärdplan utvecklas nu nya delar. Ett viktigt område är just bygg- och anläggningsmaterial, då Uppsala växer kraftigt och mycket nybyggnation ska göras.

Kommunen samarbetar med ett flertal lokala och regionala aktörer och forskning kring kampanjen Klimatlätt – vi underlättar för dig att leva miljö- och klimatmedvetet. I centrum står en klimatkalkylator (Svalna) där intresserade enskilda kan utvärdera sitt eget personliga klimatavtryck från sitt boende, transporter, inköp och så vidare. Det är ett konkret sätt att arbeta med konsumtionsperspektivet i ett sammanhang som leder vidare till förändring.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att fram en klimathandlingsplan till Miljö- och klimatprogrammet inklusive förslag till årliga kontrollstationer. I det sammanhanget kommer Naturvårdsverkets arbete med indikatorer inom olika konsumtionsområden att användas, till exempel inom transporter, livsmedel, boende och textilier. Fördelen är att data för dessa indikatorer kan uppdateras fortlöpande.

Uppsala kommun anser att båda perspektiven – territoriellt och konsumtion – är viktiga för att visa mänsklig klimatpåverkan så att kommunen och andra aktörer, organisationer och enskilda ska kunna fatta välgrundade beslut om åtgärder för att minska klimatpåverkan. Kommunen följer utvecklingen inom hela området och utvecklar redovisningen av Uppsalas klimatpåverkan kontinuerligt på olika sätt. I lämpliga sammanhang ska kommunen också informera om konsumtionsberäknade utsläpp på nationell nivå som ett komplement.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 februari 2020
- Bilaga, Motion om konsumtionsbaserad utläppsredovisning från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Motion: Konsumtionsbaserad utsläppsredovisning

I Miljö- och klimatprogrammet 2014-2023 står det skrivet att de samlade utsläppskällorna, som används vid uppföljningen av hur väl Uppsala kommun följer sina klimatmål, omfattar: energianvändning och transportarbete, samt icke energirelaterade utsläpp från bland annat jordbruk och industri, inom de kommungeografiska gränserna, samt uppsalabornas affärsresor från Arlanda och långväga semesterresande överlag.

De utsläppskällor som listas utgör bara en del av Uppsalas och uppsalabornas totala klimatpåverkan, och många betydande källor till utsläpp räknas inte alls. En stor lucka utgörs av alla de utsläpp som sker i andra länder, eller andra kommuner, för att producera och frakta varor som konsumeras i Uppsala.

Ett sätt att få en mer korrekt bild av kommunens reella klimatpåverkan är att komplettera nuvarande modeller med en konsumtionsbaserad utsläppredovisning. Enligt samma princip mäter vi redan idag uppsalabornas affärsresor till och från Arlanda och långväga semesterresande. När Naturvårdsverket på nationell nivå beräknar utsläppen ur ett konsumtionsperspektiv visar det sig att bara en dryg tredjedel av utsläppen Sverige orsakar sker inom landets gränser. Det är rimligt att anta att kommunens utsläpp idag gravt underskattas.

När en betydande andel av de utsläpp vi orsakar globalt inte räknas ges en missvisande bild av vår faktiska klimatpåverkan, både vad gäller dess omfattning och vilka åtgärder som ger störst reell effekt. Utöver det finns risken att ett snävt lokalt perspektiv skapar direkt klimatskadliga incitament. När utsläppen från produktion i utlandet inte räknas med i vår klimatpåverkan kan det exempelvis ge effekten att importerad mat tycks orsaka mindre utsläpp än lokalproducerad, för att enbart utsläppen från den lokalproducerade maten räknas. Att öka andelen lokalproducerad mat i våra skolor kan därför göra det svårare att uppnå våra klimatmål, trots att det vore betydligt bättre för klimatet.

Med en konsumtionsbaserad utsläppsredovisning, som komplement till nuvarande modeller, kan Uppsala kommun visa att vi på allvar förstår att klimatet är ett globalt problem, där vi har ett ansvar inte bara för det vi producerar själva, utan även för den produktion vi beställer av andra. Med en förståelse för konsumtionens roll i klimatfrågan kan vi också få en mer korrekt bild av vår faktiska klimatpåverkan, vilket låter oss vidta mer effektiva åtgärder.

Med anledning av detta yrkar vi att:

- Uppsala kommun årligen ska göra en konsumtionsbaserad utsläppsredovisning där kommuninvånarnas konsumtion av varor inkluderas.

Lovisa Johansson (F!)

Stina Jansson (F!)